

SUMMARY OF ARTICLES

Anna Sobolewska NATURE AND THE VOID IN THE ART AND THOUGHT OF THE EAST

The author observes, mainly upon the basis of poetry, the attitude of representatives of the Orient to Nature and the surrounding world. She shows that man never envisaged himself as the true master of Nature. The characteristic element of this trend of thought is pantheism – divinity not so much corresponds to Nature as embraces it in its entirety. Similarly, the ego does not unite itself with the world but envelops it. The author draws attention to the concrete nature of such poetry in which emotions and the imagination are present precisely through the intermediary of the concrete. This is a poetry of inner experience. The purpose of the awakened consciousness is to "witness the void" which is the dynamic foundation of being.

AN INTERVIEW CONDUCTED BY Leszek Koczanowicz WITH PROFESSOR Michael M. J. Fischer, Anthropologist and Member of the "Science, Technology and Society" Programme at the Massachusetts Institute of Technology

This interview concerns three basic problems. The first is the emergence in the contemporary world of phenomena which are the reason why our era differs significantly from preceding historical periods. Michael Fischer places emphasis primarily upon the transition of people, information and capital. The unprecedented intensity of these processes leads to the intermingling of culture as well as of cognitive and ideological perspectives. The second theme of the conversation deals with postmodernism conceived as a reflection of the political and cultural situation of the present – day world. Postmodern theories can become an instrument which makes it possible to describe the diversity that comprises the essence of modernity. The third crucial question mentioned here is the status of anthropology in the face of the challenges made by modern times. Descriptions of exotic societies offered by traditional anthropology were intended for readers in the author's home country but contemporary anthropology should be based on dialogue which shows assorted perspectives without treating any of them as special.

Joanna Tokarska-Bakir THE FURTHER FATE OF THE PRODIGAL SON. A PROJECT OF NONTRANSPARENT ETHNOGRAPHY

This text attempts to reconstruct two ethnographic discourses: modern and post-modern, the second being a project of an emerging nontransparent ethnography (to apply a description coined by Paul Rabinow). The basic difference between the two varieties is their attitude toward cultural foreignness, examined upon the example of: 1) the manner in which the two discourses describe native beliefs and in particular the so-called miraculous phenomena, 2) the place of foreignness in the course of ethnographic research. This foreignness is sought outside one's own culture (according to the terminology proposed by James Clifford this is the strategy of so-called anthropological surrealism) or in its interior, in that what is familiar and commonplace on a daily basis (the strategy of ethnographic surrealism). The author discusses ethnographic surrealism present in the studies of Jacek Oleński (with special mention of his "Murzynowo") in which one can discover numerous features of the increasingly present postmodern discourse.

Janusz Barański CAN THE METEAPHOR BECOME A FAIRYTALE?

The article demonstrates the existence of the structure of a magic fairytale (according to the interpretation suggested by Propp) in certain television commercials. This holds true both for relatively expanded narrative and for depictions in the form of pictorial syntagma. Furthermore, the author indicates that the semiosphere created by advertising discloses myth-creating symptoms and is an example of one of the forms of fulfilling the cosmogonic longings of culture. The article stresses that advertisements belong to forms of the visual-verbal aspect of the ritual of initiation, correspondingly to its contemporary social contexts. Finally, the author draws attention to the magical (performative) aspect of the advertising slogan.

Andrzej Kisielewski ADVERTISING AND VISUAL MASS CULTURE

This text focuses on numerous issues connected with contemporary advertising conceived as a foundation for visual mass culture. At the same time, the author proposes an attempt at treating the image (not only in advertising) as an element of visual communication. Such a presupposition enables him to situate on a single level mediaeval depictions, subjected to the ideology of the Roman Catholic Church, seventeenth century paintings from Protestant Netherlands and contemporary advertising. This procedure facilitates the discovery of a context for many aspects of advertising, and thus inclines to comparisons and reflections which the article merely outlines. This text also serves as an introduction to deliberations about advertising images and their role in mass culture as well as their relations with the avantgarde tradition.

Hanna Olechnowicz EXPERIENCING COLOURS

The ability to discriminate colours was essential for survival as early as our distant evolutionary past. Hence the perception of colour is always emotionally loaded, involuntarily memorized and difficult to forget. In man the mechanism of the perception and processing of colours is highly complex. It has to be fed with colour impressions, otherwise we feel colour deprivation. This is especially striking in persons who lost sight and who strive strenuously to revive the fading memories of colours. Colour perceptions are often linked with impressions pertaining to other modalities. Some people "see" colours when listening to music, "see" black letters or numbers in colour. This is especially often described in the cases of children and artists. Interestingly, prodigies in memorizing numbers perceive them as colours. Colours elicit emotions and are the means to express them. They are instinctively applied as autotherapeutic measures by persons with different psychological problems. Communicating by colours is widely used by professional psychotherapists. The colour-emotion codes, such as black for sadness, are deeply set in human nature. They are essentially alike in the severely retarded, in average people as well as in eminent artists. These universal codes are ritualized by society, for instance, as traditional colours in liturgy. This phenomenon helps to form a feeling of togetherness in groups sharing a common mood elicited by symbolic colours.

Andrzej Perzanowski BRAWLS – STRUGGLE AND RITUAL

The article, which is based predominantly on material obtained by the author on the spot, presents a holistically interpreted phenomenon of brawls in the culture of the Polish village. The foremost issues include the causes of the brawls, their specificity which depends on given circumstances, typical categories of participants, the significance of alcohol and objects used for committing assault. The author concentrates his attention on the role played by brawls in the functioning of the young men of the village, treated as an age group. He also analyses the emergence of peer groups, their attributes (specific social status, inner cohesion, solidarity in battle) as well as the separate category of the leaders. The cultural moulding of the brawls and their ensuing ritualisation and social acceptance are regarded as facts of considerable importance.

Antoni Kroh IN THE TATRA HIGHLANDS

As a child the author spent several years in the village of Bukowina where he resided, attended school and made friends. Using his own example, he describes the complex problems of foreignness and familiarity. For the summer visitor, the highlander appeared to be a person who spoke a dialect and wore the local apparel; a highlander, in turn, regarded his neighbour as someone about whom he had precise information concerning the place of his residence, his name and the number of cows he owned. As a result, despite the fact that the author spoke and looked like one of the local boys, he always remained an outsider, albeit accepted by the village community.

Town dwellers believed that the highlander costume consisted of embroidered

Pokwitowanie dla wpłacającego zł wpłacający Dokładny adres na r-k AMOS ul. Szenwalda 1, WARSZAWA VIII Oddział PKO W-wa nr r-ku 1586-77578-136 stempel Pobrano opłatę zł podpis przyjmującego	Odcinek dla posiadacza rachunku zł wpłacający Dokładny adres na r-k AMOS ul. Szenwalda 1, WARSZAWA VIII Oddział PKO W-wa nr r-ku 1586-77578-136 stempel Pobrano opłatę zł podpis przyjmującego	Pokwitowanie dla wpłacającego zł wpłacający Dokładny adres na r-k AMOS ul. Szenwalda 1, WARSZAWA VIII Oddział PKO W-wa nr r-ku 1586-77578-136 stempel Pobrano opłatę zł podpis przyjmującego
--	--	--

trousers, a cape, a hat adorned with a feather, leather moccasins, a bodice and coral beads. A highlander from the Bukowina of a hundred years ago would not even recognise the present-day costume.

The author discusses a number of problems connected with the traditionally acknowledged elements of highlander culture such as the embroidered trousers, the leather moccasins or the brigands' dance.

Jacek Ołędzki GESTURES OF KINDNESS

Similarly to his previous article: "Gestures of Hope" ("Konteksty" no 1, 1991), the author concentrates his attention on the registration and analysis of the nonformalised behaviour of football players. He examines and interprets the conduct of sportsmen of various nationalities at such moments during the game as scoring or losing a goal, a fault etc. He also discusses this specific domain of activity for which culture reserves the usage of the leg instead of the hand.

Noty o autorach

Małgorzata Baranowska – poetka, krytyk i historyk literatury. Autorka książek: *Pamiętnik mistyczny, Surrealna wyobraźnia i poezja, To jest wasze życie*, autorka wielu artykułów o wyobraźni symbolicznej i kulturze masowej m.in. *Pocztówka jako wyraz wyobraźni masowej w: Problemy wiedzy o kulturze*. (Ossolineum 1986), autorka dwu tomów poetyckich *Miasto, Zamek w Pirenejach*. Ogłasza w „*Twórczości*” *Prywatną historię poezji*.

Janusz Barański – etnograf, filozof, absolwent UJ, doktorant w Instytucie Etnologii UJ w Krakowie. Zajmuje się problemami antropologii polityki.

Zbigniew Benedyktowicz – antropolog kultury, redaktor „Kontekstów”, kierownik Pracowni Antropologii Kultury, Filmu i Sztuki Audiowizualnej. Autor prac o wyobraźni symbolicznej i antropologii współczesnej m.in. książki (z D. Benedyktowicz) *Dom w tradycji ludowej*.

Wojciech Dohnal – etnograf, doktorant w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej UAM w Poznaniu. Interesuje się kulturą ludów Afryki (udział w trzech wyprawach etnograficznych do Afryki Zachodniej), teorią i filozofią kultury, a także antropologicznymi koncepcjami społeczeństw pierwotnych.

Michael M. J. Fischer – antropolog, profesor pracujący w programie „Nauka, Technologia i Społeczeństwo” przy Massachusetts Institute of Technology. Autor wielu publikacji z zakresu etnografii i antropologii między innymi: *Iran: From Religious Dispute to Revolution* (1980), Cambridge Mass. Harvard University Press), wraz z Georgem E. Marcusem *Anthropology as Cultural Critique. An Experimental Moment in the Human Sciences* (1986, The University of Chicago Press). Jeden z czołowych przedstawicieli antropologii postmodernistycznej.

Aleksander Jackowski – antropolog kultury, krytyk sztuki, autor prac z zakresu sztuki ludowej i naiwnej.

Andrzej Kisielewski – historyk sztuki, pracuje w Zakładzie Wychowania Estetycznego, Wydział Pedagogiki i Psychologii. Filia Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku. Wkrótce ukaże się jego książka *Karny*.

Wojciech Dohnal THE VISION OF PRIMITIVE SOCIETY IN THE ANTHROPOLOGY OF A. R. RADCLIFFE-BROWN

This article is an attempt at a critical approach to the theory of primeval societies formulated by A. R. Radcliffe-Brown. Remarks concerning its epistemological dimension are preceded by a brief presentation of the most important features of anthropology envisaged by its author. The article concludes that the model of the tribe, construed by Radcliffe-Brown as a functional organic entity is, to a considerable extent, the product of the theory accepted by its author and not, as it would appear, the outcome of empiric research. In an analysis of the conclusions proposed by Radcliffe-Brown pertaining to such key issues as relations of kinship or primeval religion, W. Dohnal has tried to show that their sources can be discerned in the vision of the world and man outlined by the author of *Structure and Function in Primitive Society*; the concepts and models used by Radcliffe-Brown for ethnocentric explanations ascribed to the subjects under examination his own norms and values.

Leszek Koczanowicz – filozof zajmujący się głównie pragmatyzmem amerykańskim. Pracuje w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Wrocławskiego. Ostatnio opublikował pracę: *Jednostka – działanie – społeczeństwo. Koncepcje jaźni w filozofii amerykańskiego pragmatyzmu* (1994, Wyd. IFIS PAN)

Antoni Kroh – historyk kultury, etnograf, tłumacz literatury czeskiej i słowackiej. Autor m.in. książki *O Szwajku i o nas*. Mieszka w Nowym Sączu.

Krzysztof Kubiak – etnograf, pracuje w Katedrze Etnologii i Antropologii Kulturowej UW. Prowadzi badania w Beskidach i na Orawie. Zrealizował pięć filmów dla Telewizji Polskiej i siedem filmów dla Katedry, kolejne filmy są w realizacji.

Hanna Olechnowicz – psycholog; pracuje w Stołecznej Poradni Psychologiczno-pedagogicznej. Specjalizuje się w problematyce upośledzenia umysłowego dzieci. W Instytucie Psychiatrii i Psychologii kieruje projektami badawczymi w ramach umów polsko-amerykańskich.

Jacek Ołędzki – etnolog na wydziale Geografii i Studiów Regionalnych UW. Współpracownik naszego pisma od 1959 roku. Od kilkunastu lat łączy szczególną i systematyczną pracę badawczą w Murzynowie, koło Płocka, z szerszą refleksją obejmującą inne części Polski oraz znane mu z autopsji miejsca w Europie, Azji i Afryce.

Andrzej Perzanowski – etnolog (studia UW). Kieruje biblioteką w Katedrze Etnologii i Antropologii Kulturowej UW.

Anna Sobolewska – historyk i teoretyk literatury. Autorka wielu publikacji, książek *Polska proza psychologiczna 1945–1950* (1979) oraz *Mistyka dnia powszedniego* (1992). Pracuje w Instytucie Badań Literackich.

Joanna Tokarska-Bakir – etnolog, adiunkt w Katedrze Etnologii i Antropologii UW. Interesuje się heremeneutyką, tybetanistyką, ponowoczesnością. Tłumaczy z francuskiego i angielskiego.

Terence Wright – wykładowca o mediach sztuki i antropologii wizualnej w szkole filmowej w Bedfordshire.

Na wszystkich częściach blankietu należy wpisać czytelnik atramentem, długopisem lub piórem maszynowym jednokrotnie kwotą cyframi, imię i nazwisko wpłacającego, jego adres, siedzibę oddziału banku w którym prowadzony jest rachunek oraz numer i nazwę tego rachunku.

PRENUMERATA „KONTEKSTÓW”

I półrocze

II półrocze

roczna

ilość egz.

PRENUMERATA „KONTEKSTÓW”

I półrocze

II półrocze

roczna

ilość egz.

Za skutki wynikłe z mylnego wypełnienia blankietu ponosi odpowiedzialność wyłącznie wpłacający.

WARUNKI PRENUMERATY

1. Wpłaty na prenumeratę prowadzoną przez „Ruch” przyjmowane są na okresy kwartalne.
Cena prenumeraty wynosi 3 zł za numer (kwartał). Prenumerata ze zleceniem dostawy za granicę jest o 100% droższa,
Wpłaty na prenumeratę przyjmują:
 - na teren kraju – jednostki kolportażowe „Ruch”; istnieje również możliwość prenumeraty „pod opaską”. Wpłaty od osób i instytucji z miejscowości, w których nie ma jednostek kolportażu „Ruch” należy wносить do Ruch SA Oddz. W-wa, ul. Towarowa 28, konto jak niżej.
 - na zagranicę – Zakład Kolportażu Prasy i Wydawnictw 00-958 Warszawa, konto PBK, XIII Oddział W-wa 370044-1195-139-11Dostawa zamówionej prasy następuje:
 - przez jednostki kolportażowe „Ruch” – w sposób uzgodniony z zamawiającym,
 - przez urzędy pocztowe – pocztą zwykłą na wskazany adres, w ramach opłaconej prenumeraty z wyjątkiem zlecenia dostawy na zagranicę pocztą lotniczą do odbiorcy zagranicznego, której koszt w pełni pokrywa prenumerator.Terminy przyjmowania prenumeraty na kraj i zagranicę – do 20 XI na I kwartał roku następnego, do 20 II – na II kwartał, do 20 V na III kwartał, do 20 VIII na IV kwartał.
2. Prenumeratę „Kontekstów” prowadzi także firma AMOS, Warszawa, ul. Szenwalda 1 (tel. 39 17 52). Wpłaty na okresy półroczne (dwa zeszyty lub jeden podwójny) i roczne przyjmowane są na konto: AMOS, VIII Oddział PKO Warszawa Nr 1586-77578-136.
Dla ułatwienia zamieszczamy obok wydrukowany blankiet.
3. Cena prenumeraty rocznej przez „Ruch” lub AMOS wynosi 12 zł (dawne 120 000 zł). Półroczna: 6 zł, numer pojedynczy 3 zł.
4. Zeszyty bieżące oraz niektóre dawne można kupować w Instytucie Sztuki PAN, Warszawa ul. Długa 28 (hall) lub tamże w Dziale Wydawnictw, tel. 31-32-71 w. 258. Sprzedaż także na rachunek, za zaliczeniem pocztowym lub za gotówkę.
5. Prenumerata zapewnia otrzymanie pisma w cenie wyżej podanej, niezależnie od tego, o ile droższy będzie w sprzedaży numer.

Wydawnictwo Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk publikuje książki i czasopisma z zakresu sztuki, teatru, filmu, muzyki, folkloru

Stałą sprzedaż książek i czasopismk Wydawnictwa IS PAN, prowadzą następujące księgarnie:

Warszawa

- Główna Księgarnia Naukowa im. Bolesława Prusa, Krakowskie Przedmieście 7
- Księgarnia ORPAN, Pałac Kultury i Nauki
- Księgarnia Fundacji Pomocy Bibliotekom Polskim, Marszałkowska 74
- Księgarnia Ossolineum, Jaworzyńska 4
- Księgarnia Uniwersytecka „Liber”, Krakowskie Przedmieście 24
- Księgarnia w Centrum Sztuki Współczesnej, Pałac Książąt Ujazdowskich
- Księgarnia „Gryf”, Foksal 10
- Księgarnia „Reprint”, Krakowskie Przedmieście 71
- Księgarnia „Odeon”, Hoża 19
- Księgarnia Zamku Warszawskiego, Świętojańska 2

Białystok

- Księgarnia „Akcent”, Kościuszki 4

Gdańsk

- Księgarnia Ossolineum, Łagiewniki 56

Kraków

- Antykwiariat „Bibliofil”, Szpitalna 19
- Księgarnia „Hetmańska”, Rynek Główny 17
- Księgarnia ORPAN, Św. Marka 22

Lublin

- Księgarnia ORPAN, Pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5

Łódź

- Księgarnia Ossolineum, Piotrkowska 181

Poznań

- Księgarnia Uniwersytecka, Zwierzyniecka 7

Wrocław

- Księgarnia Ossolineum, Rynek 6

Ciągłą sprzedaż hurtową publikacji Wydawnictwa IS PAN prowadzi
Skład Księgarski „EWA”
ul. Rodziewiczówny 4, 45-951 Opole
tel. 374-28

Numer liczy 11 ark. drukarskich, 19 ark. wydawniczych

Fotokład: „Iskra”,

ul. Niska 18/6, tel. 39-90-83

Druk: mgr inż. Piotr Włodarski,

ul. Ksawerów 21; tel. 43-14-71 w. 240

Nakład 1300 egz.